

Ставицький А.В.

Захарченко В.М.

Семінар «Модернізація навчальних програм»,

Круглий стіл національних експертів з реформування вищої освіти

Осло, Норвегія, 6-8 червня 2011

Програми та матеріали:

<http://oslo2011.bolognaexperts.net/>

В ході семінару було два основних заходи:

1. Семінар для експертів Болонського процесу та експертів з реформування освіти: «Модернізація навчальних програм».
2. Круглий стіл для експертів з реформування вищої школи.

Семінар «Модернізація навчальних програм» для Болонських експертів та національних експертів з реформування вищої освіти був організований за підтримки Програми з навчання впродовж життя та Програми Темпус Європейської комісії, Мережі Європейських університетів “UNICA”, організацією “Brussels Education Services” та університетом м. Осло. Робота семінару тривала два дні. В рамках семінару проходили пленарні засідання та робота дискусійних груп. Під час семінару були обговорені питання модифікації навчальних планів у країнах Європи на період до 2020 року.

В рамках пленарного засідання було зроблено п'ять ключових презентацій по темі семінару. Основними питаннями, що обговорювались на пленарному засіданні були такі:

- виклики для вищої освіти та очікування в освіті до 2020 року;
- основні підходи до модернізації навчальних програм у Європі;
- роль профілів підготовки, компетентностей та результатів навчання;
- роль рамок кваліфікацій.

Особливу увагу було приділено до орієнтованих на студента програм навчання та важливої ролі працевлаштування. Були наведені корисні приклади підходів формулювання профілів навчальних програм, ключових компетентностей та відповідних результатів навчання.

Представники України взяли участь у роботі трьох дискусійних груп, присвячених важливим проблемам:

- використанню запланованих результатів навчання у викладанні та оцінюванні;
- стратегічним підходам до модернізації навчальних програм;
- різними підходами до навчання (у тому числі, новим типам студентів).

В рамках роботи дискусійних груп були організовані ділові ігри.

Дискусійна група, присвячена використанню запланованих результатів навчання у викладанні та оцінюванні, особливу увагу приділила правильному та уніфікованому запису результатів навчання (learning outcomes), їх зв'язку з навчальними програмами. Також обговорювались важливі питання розробки навчальних програм, серед яких необхідно виділити такі:

- зміст терміну «результати навчання»;
- зв'язок між результатами навчання та компетентностями;
- визначення та запис результатів навчання для модулів та результатів навчання для навчальних програм;
- зв'язок між результатами навчання, цілями, методами викладання, оцінювання.

Окрім цього, були обговорені три категорії компетентностей, приклади загальних компетентностей та їх оцінювання.

Під час роботи дискусійної групи зі стратегічних підходів до модернізації навчальних програм був представлений та обговорений досвід реформування вищої освіти Боснії та Герцеговини. Особливу увагу було приділено відповідності змісту навчальних програм вимогам ринку праці.

У дискусійній групі з різних підходів до навчання обговорювались сучасні виклики для вищої освіти. Пропонувались та обговорювались різні шляхи

вирішення проблем у сфері освіти, була представлена та обговорена цікава інформація щодо інтернаціоналізації професійної освіти та світових очікувань у цій сфері.

В цілому, в рамках дискусійних груп експерти обговорили взаємозв'язки рамок кваліфікацій, Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, Додатка до диплома та навчальних програм, а також питання більшої варіативності навчальних планів, що викликано надзвичайно швидкими змінами у світі. Було показано, що протягом 4-річного навчання близько 10-15% знань стануть непотрібними, що вимагає постійного пристосування навчальних програм до потреб студента.

Цікавою була дискусія щодо застосування технічних засобів у навчальному процесі: були надані приклади створення аудіо- та відеоматеріалів для кращого засвоєння тем, для залучення студентів до дистанційного навчання.

Повний перелік презентацій виступів та дискусій можна знайти за адресою: <http://oslo2011.bolognaexperts.net/page/seminar-presentations>.

Під час круглого столу національних експертів з реформування вищої освіти був узагальнений та проаналізований досвід роботи Національних ТЕМПУС-офісів в різних країнах. Загальний огляд діяльності був представлений у доповіді пана Ж. Кемпа (представник відділу *двостороннього* співробітництва *Темпус* з промислово-розвиненими країнами (EACEA)).

Українська делегація представила доповідь "Higher Education Reform Experts in Ukraine: Organization of Local Activities", яка була підготовлена національними експертами А. Ставицьким та В.Захарченком за допомогою Національного Темпус-офісу в Україні. У презентації були описані заходи, що проводилися НТО та командою експертів у 2010 році. Було вказано, що роботи ведеться на 3 рівнях: національному, регіональному та інституційному. Для кожного рівня був розглянутий ряд проведених заходів, зокрема конференції, тренінги, семінари, тематичні лекції. Особливу увагу було приділено Темпус Інфо-дням. Також у доповіді була детально проаналізована Міжнародна конференція, що була проведена у листопаді 2010 року. У презентації була висвітлена робота трьох

робочих груп, створених Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України для розробки Національного глосарію вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій, проекту Закону України «Про вищу освіту». Доповідь справила враження на більшість учасників значною активністю НТО а великою кількістю проведених заходів. Після презентації автори відповіли на уточнюючі питання учасників круглого столу.

Розвиток співпраці команди експертів та владних установ був представлений професором С. Мокбель з Лівану. Він описав проблеми реформування сфери освіти в його країні, поділився досвідом створення робочих груп для розробки нового закону про вищу освіту.

Остання презентація була зроблена А. Поповичем, який розповів про нову систему освіти в Сербії, засновану на 3 циклах для студентів академічного навчання і 2 циклах для студентів професійного навчання. Було відзначено, що система освіти в Сербії, поєднує в собі різну тривалість навчання для отримання ступеня бакалавра (3 та 4 роки).

Також експерти були ознайомлені з інформацією про наступний семінар “Modernization Agenda of Higher Education” у м. Лісабон.

Експертами був відзначений значний прогрес у розвитку технології OpenSpace. Всі фахівці висловили зацікавленість у подальшому застосуванні цієї технології для дискусій між різними групами експертів.

У підсумку, участь українських експертів у означених вище заходах сприяє підвищенню рівня розуміння сучасних викликів та Європейських тенденцій у вищій освіті, обміну досвідом з іноземними колегами та Болонськими експертами, дозволило ознайомитись з кращою практикою модернізації навчальних програм та презентувати досягнення Національної команди експертів з реформування вищої освіти.

Результати означених заходів можуть бути застосованими при розробці та модернізації стандартів вищої освіти і навчальних програм, розробці Національної рамки кваліфікацій, впровадженні Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи на національному та інституційному

рівнях. Інформація про результати може розповсюджуватись через офіційний Інтернет-сайт та під час заходів Національного Темпус-офісу в Україні, через науково-методичні комісії, конференції, семінари, тренінги, тематичні лекції на національному, регіональному та інституційному рівнях.